

NIEUWE LEDEN.

J. Cals, Oud-Inspecteur L. O., P. Cuypersstraat 1, Roermond; A. G. Koenderink, Nassaustraat 32, Roermond; H. J. Bronnenberg, Hoofd der school, Herkenbosch; A. Smeets, Dir. R. K. Kweekschool, Kaldenkerkerweg 49, Venlo.

In verband met de Jaarvergadering wordt in Juni geen maandel. vergadering gehouden.

VERSLAG VAN
DE MAANDELIJSCH VERGADERING
TE MAASTRICHT
OP WOENSDAG 3 MEI 1939.

Aanwezig: de dames R. Willemse, T. Dütting en Zuster Dorothée, benevens de heeren: Jos. Cremers, Fr. v. Rummelen, M. Kamm, P. Marres, C. Willemse, M. Kemp, W. Snoek, L. Grégoire, H. Jongen, M. Mommers, J. Rijk, J. Maessen, H. Houx, L. Grossier, P. Rongen, D. v. Schaik, Br. Ezechiël, P. v. Heyst, Th. Heyen, P. Wassenberg, R. Bingen, J. Beckers, P. Bouchoms, A. v. Mastriqt, Edm. Nyst, H. Kortebos en G. Waage.

De Voorzitter opent de vergadering en deelt mede, dat verschillende leden van ons Genootschap uit Roermond en omgeving eens per maand en wel den eersten Dinsdag van de maand zullen bijeen komen op de wijze, als wij dat te Maastricht gewend zijn. De reis naar Maastricht is voor velen uit die omgeving te tijdrovend en te kostbaar om aan de bijeenkomsten hier deel te nemen en nu hebben onze leden, de heeren Mertens en Kruytzer 't initiatief genomen, om te Roermond eens per maand te vergaderen. Geen concurrentie dus, zooals sommigen meenen. Ons Bestuur verheugt het, wanneer leden van het Genootschap contact zoeken met elkaar en wanneer daardoor de betekenis van ons Genootschap ook in kringen doordringt, die wij vanuit Maastricht moeilijk kunnen bewerken. De verslagen dezer vergaderingen zullen in ons Maandblad worden opgenomen.

De Voorzitter ontving bericht, dat een week voor Paschen een visscher te Kessel in een fuik een otter heeft gevangen. 't Dier woog 6 pond. Helaas alweer een otter minder in Limburg. De heer M. Cremers te Sittard meldt ons, dat zich al verscheidene jaren een roekenkolonie bevindt achter de melkinrichting St. Rosa, tusschen de Geleen en de Keutelbeek. Op 21 April 1936 telde hij 54 nesten, 20 April 1937 waren er 73 nesten en op 29 April van dit jaar 31 nesten. In 1938 verzuimde hij de nesten te tellen.

Pater van Waesberghe stelde dezer dagen de Voorzitter een stuk vermolmd dennenhout ter hand, afkomstig van een balk, welke zat in een omgevallen ouden muur langs de Jeker in den Heksenhoek. Het hout zat vol doode imagines

eeener bij, welke *Anthidium manicatum* L. bleek te zijn. Deze bijen zijn gemakkelijk te herkennen aan de uit witgele dwarsvlekken bestaande versiering van het zwarte achterlijf. Het ♀ scheert met hare kaken de wollige beharing van sommige planten af, b.v. *Verbascum* en maakt hiervan de nesten, die worden aangelegd in reeds aanwezige holten van verweerd hout, ook in gaten in den grond en in muren. Deze bijen vliegen bij voorkeur op *Ballota* en op *Leonurus cardica* L., Hartsgespan, welke veel staan in den vlak in de buurt liggenden Museumtuin.

De heer Kemp zag met Paschen een verkeersweg te Valkenburg over een afstand van 30 m bezaaid met verpletterde padden. De dieren schenen op weg te zijn van de helling naar het water.

De heer Willemse toont eenige Bombardeerkevertjes (*Brachymus crepitans* L.) die op een bepaalde plaats te Kolmont (Ubagsberg) onder steenen veel voorkomen. 't Kevertje dankt zijn naam aan 't feit, dat het bij prikkeling een stof uitstoot, die onmiddellijk met een voor ons hoorbaar knalletje tot een blauwachtig wolkje ontploft onder lichtverschijnselen. Het gevormde gas ruikt naar salpeterzuur. Het zoontje van spr. kon de dieren tot uitstooting dezer stof brengen door prikkeling met een penseeltje of door een lichte druk op den kop.

De heer Waage geeft in een uitvoerig schema weer welke economisch belangrijke producten door de groene planten worden geproduceerd. Bij de C-assimilatie wordt glucose gevormd en door verdere omzettingen kunnen, met als beginproduct glucose, allerlei andere stoffen worden gevormd. Spr. noemt zetmeel, pectine, cellulose (kunstzij-fabricatie), hout (papierfabricatie), turf, bruinkool, steenkool, rubber, oliën en vetten. Door opname van N-verbindingen maakt de plaat eiwitten en spr. maakt duidelijk, hoe mensch en dier in voeding en gaswisseling afhankelijk zijn van de planten, die de beweeglijkste aller energieën vastleggen in de meest starre vormen van 't scheikundig arbeidsvermogen.

De heer Kamm toont een Révinien-kwartsiet en een sterk verweerde Devonische zandsteen, gevonden te Bemelen.

De heer Rijk doet een mededeeling, die hij aantrof in „De Telegraaf”.

De „Champion” van Imperial Airways, op weg naar Australië, heeft een blikken bus in de ijskast. In die bus zit een thermosflesch met 65 slapende *Anaitis Efformata* en *Plagiata*, plus een thermometer.

Deze rupsen worden door het Britsche Entomologische Instituut naar Canberra gezonden. Als zij de reis overleven — het is de eerste keer dat een dergelijke zending naar Australië onderweg is — zullen zij worden gebruikt om een soort onkruid te vernietigen, waarvan de schapenfokkers veel last hebben, speciaal in Nieuw Zuid Wales en Victoria. De plant in kwestie werd in 1870 door een Duitsche vrouw naar Australië gebracht, omdat zij de gele bloemen zoo mooi vond. Jammer

genoeg echter krijgen de schapen er een huidziekte van, waardoor zij minder en slechte wol produceren.

De rupsen werden te Box Hill in Surrey gevangen en bij een temperatuur van 0 gr. C. in de thermoflesch geplaatst. Gedurende de geheele reis wordt de bus afgekoeld met ijswater. Imperial Airways heeft er voor moeten zorgen, dat op iedere stopplaats voldoende ijs aanwezig is voor de volgende étappe. Alvorens de rupsen van Engeland uit te kunnen zenden, moest een vergunning tot doorvoer van ieder land, waarover de machine vliegt, worden verkregen; het had dan ook heel wat voeten in de aarde, voor deze uitzonderlijke lading aan boord van de vliegboot kon worden gebracht.

De heer v. Rummelen deelt het volgende mede. Te Heerlen zijn 7 m diepe fundeeringsputten gemaakt, waarin een mooi profiel in de lössoiden is te zien. Prachtig mooi is de gelaagdheid te zien, terwijl de grofkorreligheid opvalt. Blauwe vuursteen worden er eveneens in aangetroffen. Van boven naar beneden vindt men kalkvrije-, kalkbevattende- en ontkalkte lössoid.

De heer Waage draait hierna een grammofoonplaat, „Die Schrei der Steppe“, waarop verschillende dierengeluiden zijn vastgelegd.

Met een opwekking deel te nemen aan de Jaarlijksche vergadering en excursie te Kanne, sloot de Voorzitter de vergadering.

VERSLAG DER ROERMONDSCHER VERGADERING OP 2 MEI 1939.

Aanwezig: de E.E. Zr. Werenfrida en Christiane uit Baexem, en de heeren: L. Mertens, J. Berchtold, J. Neuhaus, A. G. Koenderink, A. Smeets, H. Mooren, J. Thomassen, A. van Thiel, W. Geurts, E. Lückner, W. Giesberts, P. Hendrickx, E. van Emstede, E. Janssen C.s.s.R., P. Reymer, J. Bernink, J. van Gils, J. Goessens, J. Cals, J. Schreurs, Van Eyck, Slevén, H. Bronnenberg, C. Verschueren, E. Hennekens, A. Pijpers, A. Mertens, J. Aquarius, L. Kupers, L. H. Kupers, G. v. d. Boorn en E. Kruytzer.

Voor 't eerst komen de „Vrienden der natuur“ uit Roermond en omgeving bijeen in het Bisschoppelijk College, waar onder leiding van den heer Kruytzer besprekingen worden gevoerd, om te komen tot geregelde maandelijksche bijeenkomsten, zooals die te Maastricht worden gehouden, zoo hiervoor voldoende belangstelling mocht blijken te bestaan. De Voorzitter opent om 6 uur de vergadering en heet allen welkom op deze „oriënteringsvergadering“, in 't bijzonder de autoriteiten Mr. P. Reymer, burgemeester van Roermond, de emeriti-inspecteurs Mgr. Dr. van Gils en J. Cals, den Z.E. Heer J. Goessens, Dir. Bis. College en den heer J. B. Bernink, Directeur van het museum „Natura docet“ te Denekamp. Het initiatief tot deze vergadering was uitgegaan van den heer

Mertens, den „Heemkundevoortrekker van Midden-Limburg“. Tot deze vergadering werden in de eerste plaats uitgenodigd de leden van het Natuurhist. Gen. uit Roermond en omgeving, maar verder ook vele andere natuurvrienden. Van verschillende leden waren sympathiebetuigingen en bericht van verhindering binnengekomen, o.a. van het 2e Kamerlid Dr. W. Droesen.

De Voorzitter zet in 't kort het doel en opzet van deze bijeenkomsten uiteen, nl. om hier van gedachte te wisselen over vondsten, die men in de afgelopen maand gedaan heeft en korte inleidingen te houden over een natuurhistorisch onderwerp, liefst met aanschouwingsmateriaal verduidelijkt. Ook het organiseren van excursies staat op het program. Besloten werd om de vergaderingen te houden elken eersten Dinsdag van de maand in het Bisschoppelijk College te Roermond, voor welke bijeenkomsten dan geen convocaties meer zullen worden rondgezonden.

De heer Mertens wijst op 't vele natuurschoon, dat ook in Midden-Limburg te vinden is en is van oordeel, dat 't aan belangstelling niet zal ontbreken.

Mgr. van Gils informeert naar de verhouding van dit soort vergaderingen tot die van het Natuurh. Gen. te Maastricht, daarbij opmerkende, dat voor hem de centrale vereniging toch het ideale blijft. De Voorzitter antwoordt hierop, dat de natuurvrienden van Roermond niet te beschouwen zijn als een onderafdeeling van het Natuurhistorisch Genootschap, daar deze vereniging geen onderafdeelingen heeft, maar dat deze bijeenkomsten wel geschieden met voorkennis en geheel in overeenstemming met het bestuur van het Genootschap. Ook zullen de verslagen in het Maandblad worden opgenomen. Hij verwacht hiervan slechts een versterking van het Genootschap. Dat dit inderdaad zoo het geval is, bewijst wel het feit, dat staande de vergadering zich reeds vier nieuwe leden van het Genootschap opgaven.

De heer Bernink krijgt hierna het woord, om aan de hand van een uitgebreide collectie steenen en fossielen 't een en ander te vertellen van de geologie van Oost-Twente. Een greep uit het vele materiaal: Enkele kwartsen, o.a. een prachtig stuk z.g. bergkristal; een puddingsteen (conglomeraat) afkomstig van het boven-carboon van Osnabrück, een porfier met krassen uit Zweden; barnsteen, door het ijs uit O. Pruisen meegebracht; een zeer mooie agaath en jaspis, enz. Van de fossielen: Eenige haaienwervels (*Oxyrhina Desori*), gevonden in de 50 m dikke oligoceene zeeklei van O.-Twente. Deze zeeklei komt daar aan den dag en wordt 'er voor de steen- en pannenfabricatie afgegraven. Haaiantanden uit de fosforietenlaag. Tusschen het Eoceene zand en de Oligoceene klei van het Tertiair ligt een scheiding in den vorm van een strandwal. Die strandwal kenmerkt zich door talrijke fosforietknollen en haaiantanden en is van Ootmarsum over Oldenzaal naar Vreden (achter Eibergen) te vervolgen. Fosforieten zijn aardappelgroote knollen van groen zeezand (glaukoniet) met kalk en fosfor. In de oorlogsjaren,